

adortus est. Hæc atq; huiusmodi sunt, propter quæ in posterum statuimus, quo res nostræ sint in tuto, ne posthac illis in domum aditum præbeamus. Quod si te autore, pacto recipiant, sese moderate peturos, quemadmodum nunc aiunt, neq; quicq; flagitiose in cōpotationibus admissuros, age, cōuiuant nobiscum, simulq; cœnēt bonis auibus. Ac de tunicis, sicuti iubes, mittemus, & de auro, quantum facultas patietur, ac sumptus augebimus. in summa, nihil omitemus officij nostri, modo uicissim desinant ipsi arte nobiscum uiuere, sintq; pro parasitis & adulatoribus amici. Ita nihil erit, quod in nobis desyderes, si ipsi quoq; suo fungi uolent officio.

LVCIANI SATVRNALIUM FINIS.

LVCIANVS DE LVCTV, DES. ERASMO ROTERO
DAMO INTERPRETE.

PER AEPRECIVM sanè fuerit obseruare ea, quæ in luëtu uulgo tum dicantur, tum fiant, item quæ dicantur ab ijs, qui eos consolantur scilicet, quæq; nõ ferenda putent, lugentes ea quæ sibi acciderunt, & sibi ipsis, & ijs quos flēt. Cum haud quæq; pernouerint mala ne sint ista, ac dolenda, an contra iucūdiora melioraq; ijs quibus accidunt. Sed ex more & consuetudine dolorem accersunt. Itaq; cū mortuus fuerit aliquis, faciūt ad hunc modū. Quin prius uolo tibi narrare, quas habeant de morte ipsa opiniones. Sic em̄ palam fiet, qua gratia superuacanea ista moliantur. Vulgi quidem hominum multitudo, quos sapientes isti uocant idiotas, Homero, Hesiodo, reliquisq; fabularum autoribus, super his fidem habentes, & illorum poësim pro lege ducentes, locum quendam subter terram profundum esse putant, quem tartarum uocant. Eum existimant magnum & spaciosum esse, caliginosum atq; opacum, qui tamen istis haud scio quo pacto illustrari uideretur, quo singula quæ illic sunt, introspiciant. Tum regnare in hoc specu Iouis fratrem, cui nomen Plutoni, ut mihi retulit quidam harum rerum mire peritus, ob id eo uocabulo honestatū, quod mortuorum copia diues esset. Porrò Plutonem hunc inferorum rempublicam, & manium uitam constituisse in hanc formam. Nam forte obtigisse huic, ut uita defunctis imperaret. Quos ubi demissos receperit, arreptos uinculis ineffugilibus coërcet, nulli prorsus permittens, ut ad superos redeat, præterq; admodum paucis ex uniuerso æuo, idq; grauissimis de causis. Interluitur aut regio illius, fluiijs & ma
b 3 gnis &

gnis & horrendis, uel solo nomine. Siquidem Cocyti, Phlegetontes, atq; huiusmodi uocabulis appellantur. Quodq; est grauissimum, præiacet Acherontica palus, quæ prima excipit obuios, quam non possis neq; transmittere, neq; transire sine uectore. Nam & profundior est, q̄ ut pedibus transiri possit, & spaciosior, q̄ ut tranari queat. In summa huiusmodi est, ut nec auitū manes possint eam transuolare. In ipso uero descensu, portaq; que quidē est adamantina, Aeacus est, regis patruelis, cui mandata est custodia, iuxtaq; hunc canis triceps, sæuus admodum. Is aduenientes satis amice, pacateq; intuetur. Cæterum si quis conetur aufugere, latrat, territosq; in specū redigit. Iam qui transmissa palude ingressi sunt, eos excipit pratium ingens, Asphodelo consitum, ac fluuius memoriæ hostis, eoque Lethe nomen est inditum. Nam hæc uidelicet prisca illis mortalibus narrarūt, qui illinc redierant. Nempe Alceſtis & Proteſilaus, Theſſalus uterq; , neq; non Theſeus Aegeo prognatus, & Homericus Vlyſſes, testes admodum graues, digniq; quibus habeatur fides, qui mihi non uidentur è fonte illo bibiſſe, alioqui non meminissent horum. Itaq; Pluto & Proſerpina, ut aiebant illi, rempublicam adminiſtrant, rerumque omnium dominatum obtinent. Sed inferuiunt his, & in adminiſtrando principatu adiuuant ingens turba, Furiæ, Pœnæ, Terrores, ac Mercurius, quanquã is sanè non adest perpetuo. Præfecti autem & ſatrapæ & iudices ſedent duo, Minos & Rhadamanthus, uterq; Cretenſis, uterq; Iouis filius. Atq; hi quidem bonos ac iuſtos uiros, qui cum uirtute uitam peregiſſent, ubi iam multi collecti fuerint, uelut in coloniam quandã emittunt in campum Elyſium, uitã optimam inibi uiſturos. Quod ſi malos aliquos ceperint, hos Furijs traditos, in impiorum locum eſciunt, pro ratione malefactorum puniendos. Quo quidem in loco, quid tandē mali non patiuntur? torti, exuſti, à uulturibus arroſi, rota circumacti, ſaxa ſurſum uoluentes. Nam Tantalus ipſe ad paludem ſtat in periculum adductus, ne ſiti moriatur infelix. Rurſum aliq; mediocriſ uitæ, ſunt autem hi complures, uagantur in prato ſine corporibus iam umbræ facti, & ad tactum ceu ſumus euaneſcentes. Aluntur autem uidelicet noſtris libationibus inferijsq;, quæ ſepulchris inferuntur. Adeo ut ſi cui nullus ſit in terra reliquus amicus aut cognatus, hic mortuus, ieiunus ac famelicus inter illos uerſatur. Hæcuſq; adeo ualide uulgi animos peruaſerunt, ut ſimulatq; familiaris quiſpiam mortuus fuerit, primum obulum illi in os imponant, traiectionis mercedem, quam uectori daturus ſit, nec illud prius expendunt, cuiuſmodi nomiſma legitimū ſit, ambuletq; apud inferos, & apud illos ualeat, Atticus, an Macedonicus, an Aeginēſis obolus. At ne id quidem cogitāt, multo ſatius eſſe

non

nō posse nauū reddere. Sic enim fiet, ut non recipiente portitore, post liminio redeant in uitam. Post hæc lotos eos, perinde quasi tartarea palus non satis sit idonea lauandis his, qui illic degunt, & unguentis optimis uncto corpore, iamq; uicta graueolentia, tum coronatos pulcherrimis floribus proponunt splendide uestitos, ne uidelicet algeant per uiam, neue nudi conspiciantur à Cerbero. Accedunt ad hæc mulierum eiulatus, omnium certe lachrymæ, pectorum planctus, comæ dilaniatio, genarum cruētatio. Alijs autem & uestis discerpitur, & puluis capiti inaspergitur, adeo ut uiuentes miserabiliores sint mortuo. Nā illi humi uoluntantur sæpenumero, capita solo allidunt. Hic uero decorus ac formosus, ac diligentissime coronatus, sublimis propositus est, & excelsus, uelut ad pompam adornatus. Deinde mater, atq; adeo pater quoq; ex medijs cognatis progressus, ac mortuo circumfusus, (Nā finge iuuenem aliquem, ac formosum propositum esse, quo magis in hunc cōpetat actio fabulæ) absurdas ac stultas uoces emittit. Ad quas mortuus ipse responsurus sit, si contingat uocem recipere. Ait enim pater, flebili quadam uoce uerbum unumquodq; producens in longum: Fili iucundissime, peristi mihi, mortuus es, ante diem præreptus es, me super hæc misero solo relicto. Non duxisti uxorem, non parasti liberos, non militasti, non coluisti agros, non ad senectam peruenisti, non comessaberis posthac, non amabis fili, neq; cum æqualibus in cōpotatione inebriaberis. Porrò hæc atq; id genus alia dicet, quasi putet filiū adhuc rebus his egere post obitum, ac desiderare quidem, uerum potiri non posse. Sed quid hæc loquor? Quot enim sunt qui equos ac concubinas, rursus alij, qui pincernas etiam in funere mactarunt, qui uestem, reliquumq; mundum pariter in rogam iniectum exusserunt, aut unā cum cadauere sepelierunt, perinde quasi illic sit usus, & apud inferos fruiturus? At senex iste luctum agens, hæc omnia atq; his etiā plura quæ dicit, neq; filij causa iactare uidetur, ut quem sciat non auditurum, etiam si Stentorem clamore uincat, neq; rursus sua ipsius gratia. Satis enim erat illi, cogitare, & cognoscere, uel sine uoce. Nihil enim opus est, ut quis apud sese clamet. Superest igitur, ut ad hunc modum delyret, ob eos qui adsunt, cū nesciat neq; quid acciderit ipsi filio, neq; quo concesserit. Imò cum ne suam quidem ipsius uitam, cuiusmodi sit perpenderit, Neque enim alioqui ceu rem acerbam grauer ferret, illum ex hac demigrasse. Filius igitur huic ita responderit, exorato Aeyaco atque Orco, quo liceat tantisper è specu proferre caput, dum patrem insanientem compescat: Homo infelix quid clamas? Quid mihi molestus es? Desine uellicare comam, ac uultus etiam cutem lacere. Cur mihi conuitium facis, ac miserum appellas, & infortunatum

fortunatum, qui iam sim te multo tum melior, tum felicior? Aut quid acerbi mihi putas accidisse? An quia non sim factus senex talis, qualis es tu, capite caluo, facie rugosa, incuruus genibus, segnus, in summa, totus ætate putris, multis expletis Triacadibus & Olimpiadibus, denique ad istum modum delirans apud testes tam multos? O demens, quid tibi uideatur in uita boni, quo posthac non simus potituri? Nimirum computationes dicis, ac cœnas, uestemque & concubitus, eoque metuis, ne rerum harum inopia peream. Non cogitas autem, longe bellius esse, non sitire, quam bibere, non esurire, quam edere, non algere, quam uestibus abundare. Age igitur, quandoquidē ignarus uideris, docebo te lugere uerius. Iamque denuo incepto luctu, clama. Fili miser, non amplius sities, non amplius esuries, non amplius algebis. Peristi mihi infelix, quod morbos effugeris, qui febrē iam non timeas, non hostē, non tyrannū, non amor discruciat bit te, non auocabit coitus, neque huius rei causa bis aut ter quotidie perdes impensam. Heu calamitatē. Neque contēneris factus senex, neque molestus eris iuuenibus. siquādo cōspiciaris. Hæc si dixeris pater, an non putas te multo ueriores, magisque ridicula dicturum, quam ista quæ modo? At uide ne illud te male habeat, dū noctē, quæ apud nos est, magnamque cogitas caliginē, proinde metuis, ne tibi præfocer, cōclusus in monumento. Verū in his illud oportet perpendere, oculis putrefactis, atque adeo exustis (siquidem paulopost exurere me decreuistis) nihil opus erit, nec ad tenebras, nec ad lumen inspiciendum. Atque ista fortassis utcumque ferēda. Verum eiulatus iste uester quid mihi confert? aut quid ista perctorū ad tibiam modos percussio? aut quid mulierum immodica lamentatio? Quid autē saxum, quod sepulchro imponitur, coronis ornatū? Aut quid ualet, quod merum infunditis? Num putatis illud ad nos destillaturum, & ad Orcū usque permeaturum? Nam de parentalibus ipsi quoque, ni fallor, uideatis, quod ex apparatu potissimum ad nos redire debuerat, id fumo correptum, sursum in cælum abire, neque quicumque iuuare nos, qui inferne agimus. Porro quod superest, puluis est inutilis, nisi creditis nos cinere uesci. Non est usque adeo sterile, neque infrugiferū Plutonīs regnum, neque nos destituit Asphodelus, ut à uobis cibos huc deportemus. Itaque iuro per Tisiphonem, iam pridem mihi libebat uehementer exclamare super his, quæ & faciebatis, & dicebatis, sed uetabat linteum ac lanæ, quibus mihi fauces obligastis.

Atque ita profato, mors ultima lumina clausit.

Sed dicito per Iouem, si conuersus ad eos mortuus ille loquatur hæc, cubito innitens, an non uidebitur rectissime dicturus? Attamen uecordes isti uociferantur, & accersito quopiam lamentorum artifice, qui multas antiquas calamitates in unum congerat, certaminis adiutore,

re, &

DES. ET A
 L'artifice d'orgue
 un spondon
 adem est in pte
 ans d'au d'au mo
 r'allo obline. Sy
 rom à me uia
 em adhibet. fit
 m'pauiz. leu
 Un libationes
 an non supena
 uolunt ad l
 uat patrociner
 s'ubies. Post h
 ius de functi
 il per Iouem t
 in tiduū ene
 l'ouis manes
 plam abus est
 um ex omnib
 ucepit memi
 a defunctos fi
 uat quidem i
 um obitum ui
 nqz his longe
 a lactu, prop
 alium.
 LVCIANI DE
 ABDI
 SI, DES. ER
 Quidam ab d'ica
 rem, reliquis m
 no recepit est
 re iustus, abdi

re, & amentia chorago abutuntur, ubicūq; cœperit ille, ipsi ad melos
 ciulatu respondentes. Verum quātum ad lamentationes attinet, omni
 bus eadem est ineptiendi consuetudo. At deinceps sepultura rationē
 in uarios diuidunt modos. Nam Græcus exurit, Persa defodit, Indus
 adipe suillo oblinat, Scythia deuorat, muria condit Aegyptius. Atq; hic
 quidem (rem à me uisam narro) desiccatum cadauer, conuiuiam & com
 potorem adhibet. fit autem frequenter, ut Aegyptium aliquem indi
 gentem pecuniæ, leuet egestate pignus frater aut pater in tempore fa
 ctus. Nam libationes, pyramides, columnæ, tituli, ad breue tempus du
 ratura, an non superuacanea, & ludicris simillima? Sunt uero qui ludos
 quoq; constituunt ad sepulchrum, ac funebres orationes habeāt, per
 inde quasi patrocinentur, ac testimonium perhibeāt defuncto apud
 inferos iudices. Post hæc omnia, superest exequialis cœna. Iac̄q; adsunt
 necessarii, ut defuncti parentes consolētur, suadentēq; uti cibum capiāt,
 quāc̄q; illi per Iouem non illibentes ad id compelluntur, quippe perper
 tuum iam triduū enecti fame. Et quousq; quæso flebimus? Sine quies
 scant Plutonis manes. Quod si tibi deliberatum est omnino flere, uel
 ob hoc ipsum cibus est capiendus, quo tanto luctui par esse possis. Tū
 deniq; tum ex omnibus contexuntur duo uersus Homerici.

Nam cœpit meminisse cibi Niobe auricapilla.

Tum illud.

Vita defunctos flere haud finit alius Achiuos.

At capiunt quidem illi, sed initio pudibundi, uerentēq; ne post charis
 simorum obitum uideantur adhuc affectibus humanis commoueri.
 Hæc atq; his longe magis ridicula reperiet, quisquis obseruarit ea, quæ
 fiunt in luctu, propterea quod uulgo existiment mortem summum
 esse malum.

LVCIANI DE LVCTV FINIS, DES. ERAS ROT,
 INTERPRETE.

ABDICATVS LVCIA

NI, DES. ERASMO ROTERODAMO INTERPRETE.

Quidam abdicatus artem medicinae didicit: Patrem insaniam labo
 rantem, reliquis medicis desperantibus, dato pharmaco cum sanasset,
 denuo receptus est in familiam. Post hæc nouercam insaniam correptam
 sanare iussus, abdicatur.

Haud

*Abdicatus: ein sterb
 ter und verworffen van
 vord/by des leuendes
 vther familia.*